

University of Groningen

Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen

Voerman, Gerrit

Published in:
Archos Magazine

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Final author's version (accepted by publisher, after peer review)

Publication date:
2002

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Voerman, G. (2002). Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen. *Archos Magazine*, 6(1-2 (jan.-feb.)), 14-15. http://dnpp.ub.rug.nl/over_dnpp/meer

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Gerrit Voerman, 'Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen', in: Archos magazine. Informatiebeheer en -verwerking, 6 (2002), 1/2 (jan./feb.), 14-15.

Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen

Politieke partijen zijn de spil van het parlementaire systeem. Zonder partijen is de democratische besluitvorming niet goed denkbaar. De bestudering van de partijen en het partijstelsel door historici en politicologen is dan ook van groot belang. Daarmee is ook het belang aangegeven van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen, een onderdeel van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Van de bestanden van het DNPP maken doctoraalstudenten van verschillende disciplines (geschiedenis, journalistiek, politicologie), wetenschappers en de media gebruik.

Ontstaansgeschiedenis

Het DNPP is in 1973 opgericht. Vlak daarvoor was aan de Katholieke Universiteit Nijmegen het Katholiek Documentatiecentrum ([KDC](#)) tot stand was gekomen, en aan de Vrije Universiteit te Amsterdam het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme ([HDC](#)). De komst van deze laatste twee instellingen is in meerdere of mindere mate te beschouwen als een gevolg van de ontzuiling van de jaren zestig. De erosie en dreigende teloorgang van de identiteit van organisaties op katholieke en protestantse grondslag, gekoppeld aan de stortvloed van allerlei materiaal dat juist als gevolg van dit proces 'los' kwam, leidde tot initiatieven om 'te redden wat er nog te redden viel'. In 1970 opende het KDC zijn deuren; een jaar later het HDC.

De oprichting van het DNPP is in zekere zin eveneens als een gevolg van het ontzuilingsproces te beschouwen, zij het minder direct dan de documentatiecentra voor het katholicisme en protestantisme. In de jaren zestig ontdeed de beoefening van de politieke geschiedenis zich van haar verzuilde keurslijf. Tegelijkertijd kwam de sociale geschiedenis meer in de belangstelling te staan. Als gevolg van beide ontwikkelingen voltrok zich de emancipatie van de politieke partij als onderzoeksobject. In plaats van een voetnoot bij de parlementaire geschiedenis werd de partij meer en meer een op zichzelf staand thema.

Tegen deze achtergrond kwam het DNPP tot stand. Zijn doelstelling is 'het verschaffen van een systematische en algemeen toegankelijke documentatie van de... ontwikkelingen van de Nederlandse politieke partijen'. Het accent ligt hierbij op hun activiteiten buiten het parlement, aangezien de werkzaamheden van de partijen in de Eerste en Tweede Kamer al toegankelijk gemaakt worden door het Parlementair Documentatiecentrum ([PDC](#)) van de Rijksuniversiteit Leiden

Documentatie

De primaire taak van het DNPP is het verzamelen en catalogiseren van publicaties van en over de Nederlandse politieke partijen. Om met dat laatste te beginnen: het Documentatiecentrum ontsluit artikelen uit een aantal landelijke dagbladen (*NRC Handelsblad*, *Trouw*, *de Volkskrant*, *Nederlands Dagblad* en *Reformatorisch Dagblad*), uit alle opiniebladen en uit historische en politicologische wetenschappelijke tijdschriften. Ook

andere publicaties uit wetenschappelijke hoek (monografieën, bundels) worden aangeschaft en gecatalogiseerd.

Daarnaast verzamelt het DNPP alle publicaties van de Nederlandse politieke partijen, zoals brochures, periodieken (ledenorganen, wetenschappelijke tijdschriften en dergelijke), beginsel- en verkiezingsprogramma's, statuten en huishoudelijke reglementen, congresstukken, verkiezingspamfletten enzovoort. Daarbij moeten enkele kanttekeningen worden geplaatst. Ten eerste gaat het hier om partijen in de brede zin des woords, dus inclusief hun wetenschappelijke bureaus, de scholings- en vormingsinstituten en de jongeren- en vrouwenorganisaties. Van al deze instellingen worden de publicaties systematisch aangeschaft en ontsloten. Een tweede opmerking betreft de vraag op welke partijen het DNPP zich richt. Bij de Kiesraad stonden in augustus 2001 33 partijen ingeschreven. Een aantal van hen leidt een slapend bestaan; andere geven in uiteenlopende frequentie een periodiek uit (zoals bijvoorbeeld de Socialistische Arbeiderspartij, de Nieuwe Communistische Partij van Nederland of Leefbaar Nederland). Het Documentatiecentrum verzamelt de publicaties van deze partijen ook, maar concentreert zich vooral op de gevestigde partijen, dat wil zeggen de in het parlement vertegenwoordigde partijen.

Van al deze publicaties van en over de partijen worden titelbeschrijvingen opgenomen in de catalogus. Daarbij worden zij van trefwoorden voorzien, zodat op bepaalde onderwerpen kan worden gezocht. Wanneer een student of journalist geïnteresseerd is in de opstelling van de PvdA ten aanzien van *euthanasie*, dan kan hij deze trefwoorden in de catalogus intikken. Een lijst met titels over dit onderwerp is dan het resultaat van deze zoekactie. De online catalogus van het Documentatiecentrum is te vinden op de website van het DNPP.

Naast het bovengenoemde materiaal beheert het DNPP nog enkele andere bestanden. Zo beschikt het over een groeiende collectie verkiezingsaffiches. Aan de vooravond van de raads- en Kamerverkiezingen van 2002 heeft het Documentatiecentrum bijna 2.000 affiches in zijn bezit. Het zogeheten 'geluidsarchief' bestaat uit interviews met prominente partijpolitici (veelal gehouden in het kader van een specifiek onderzoek, zoals de beschrijving van de geschiedenis van de VVD en een analyse van de totstandkoming van GroenLinks), en uit integrale geluidsopnames van belangrijk geachte partijbijeenkomsten zoals congressen en partijraden. Ten slotte beheert het DNPP de landelijke partijarchieven van D66, DS'70 en de EVP. De VVD heeft haar archief vanaf 1970 op het DNPP gedeponneerd.

Voor een uitgebreid overzicht van de op het Documentatiecentrum aanwezige collecties wordt verwezen naar de website van het DNPP. Daar is ook de collectie elektronische publicaties te raadplegen. Dit bestand bestaat uit beginsel- en verkiezingsprogramma's, artikelen uit wetenschappelijke tijdschriften van partijen en de Jaarboeken van het DNPP. Deze documenten, die *full-text* worden aangeboden, zijn tevens opgenomen in de catalogus van het DNPP en dus op de gebruikelijke wijze (via bijvoorbeeld auteursnaam of trefwoord) te vinden.

Project archivering websites politieke partijen (Archipol)

In 2000 is het DNPP in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek begonnen met de archivering van websites van Nederlandse politieke partijen. De sites nemen een steeds belangrijker plaats in de communicatie tussen partij en achterban (leden en kiezers) in. Veel informatie die vroeger in de partijbladen verscheen, is nu alleen nog maar op de sites te

vinden. Daarnaast maken partijen soms al van de sites gebruik om leden inspraak te geven bij bijvoorbeeld de opstelling van het verkiezingsprogramma. De bewaring van de websites van de partijen is dan ook van groot belang, onder meer voor toekomstig (wetenschappelijk) onderzoek. Om die reden is het Documentatiecentrum begonnen met het [Archipol](#)-project (Archief Politieke Partijen). Er is programmatuur ontwikkeld waarmee websites op automatische, arbeidsextensieve wijze worden gearchiveerd

Onderzoek en publicaties

Naast documentatie en dienstverlening heeft het DNPP ook tot taak wetenschappelijk onderzoek naar Nederlandse politieke partijen waar mogelijk te stimuleren, te ondersteunen en te begeleiden. In het verleden heeft dat onder meer geleid tot studies over de geschiedenis van de VVD, de totstandkoming van GroenLinks, over verkiezingsaffiches in de twintigste eeuw en over de wijze waarop politieke partijen gebruik maken van de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën. Daarnaast heeft het DNPP diverse bibliografieën en archiefoverzichten van politieke partijen en stromingen opgesteld. Veel van het door het Documentatiecentrum ondersteunde onderzoek – maar ook andere wetenschappelijke beschouwingen – wordt gepubliceerd in het *Jaarboek* van het DNPP (dat zoals vermeld ook op de website van het DNPP raadpleegbaar is). Hierin is ook een ‘Kroniek’ opgenomen van de gebeurtenissen en ontwikkelingen binnen de politieke partijen in een bepaald jaar.

Wetenschappelijk Adviescollege ten behoeve van het DNPP

Conform het reglement van het DNPP (art. 7, 8, 9 en 10) werd in 1980 het Wetenschappelijk Adviescollege ten behoeve van het DNPP ingesteld. Momenteel bestaat het Adviescollege uit de volgende leden:

- prof.dr. F. Zwarts, hoogleraar Nederlandse taalkunde (voorzitter), op voordracht van de Bibliothecharis;
- prof.dr. D.J. Wolfram, hoogleraar Geschiedenis van bestuur en politiek in de moderne tijd, op voordracht van de Faculteit Letteren;
- prof.mr. D.J. Elzinga, hoogleraar Staatsrecht, op voordracht van de Faculteit Rechtsgeleerdheid;
- drs. E. de Jonge, algemeen directeur Groninger Archieven, op voordracht van de Bibliothecharis;
- prof.dr. F.N. Stokman, hoogleraar Methoden en Technieken van Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek, op voordracht van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW);
- drs. M. Nieboer, Bibliothecharis, adviserend lid.

Slot

Er valt hedentendage veel aan te merken op de politieke partijen. Zij hebben grote moeite leden aan zich te binden en kiezers naar de stembus te trekken. Ook slagen zij er minder goed in duidelijke ideologisch geïnspireerde programma's aan te bieden. Dat neemt niet weg dat partijen onmisbaar zijn in de parlementaire democratie. En zolang dat het geval is, is het

bestaan gerechtvaardigd van een documentatiecentrum dat hun activiteiten en publicaties documenteert en het wetenschappelijk onderzoek naar partijen stimuleert.